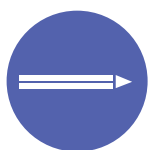

10

SCENARIUSZ

Jesteśmy tacy sami – ponadczasowe przestanie wiersza Edwarda Stachury *Ite missa est*

JOANNA
KOSTRZEWA

KLASY VII–VIII

45 MINUT

Scenariusz zwraca uwagę młodzieży na to, że niezależnie od pochodzenia, wyznania czy płci wszyscy ludzie są równi i zasługują na sprawiedliwe traktowanie. Uczniowie i uczennice utrwalają wiadomości o metaforze i apostrofie, rozmawiając jednocześnie na temat sytuacji współczesnych uchodźców i uchodźczyń oraz własnych możliwości wpływania na nią.

Pytanie kluczowe

Co łączy dom
ze światem?

Cele zajęć:

- utrwalisz wiadomości na temat apostrofy i metafory
- poznasz i zinterpretujesz wiersz Edwarda Stachury *Ite missa est*
- podasz przykłady działań wspierających traktowanie wszystkich ludzi z szacunkiem

Związek z podstawą programową:

I: 1.1, 1.4, 1.7, 1.9–11, III: 2. 4

Zagadnienia:

migracje, pokój i konflikty na świecie, władza polityczna, demokracja i prawa człowieka

Cele Zrównoważonego Rozwoju:

- 10 Mniej nierówności
- 16 Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje

Metody:

praca z tekstem literackim, dyskusja, burza pomysłów

Formy pracy:

praca indywidualna, praca w parach

Środki dydaktyczne i materiały:

wiersz Edwarda Stachury *Ite missa est* (*pieśń na wyjście*), film *Cienie* – kampania Fundacji *Refugee.pl* (0:50), film *Dzień Uchodźcy 2009* Polskiej Akcji Humanitarnej (1:06), komputer, rzutnik, dostęp do Internetu

Wprowadzenie

5 minut

Po podaniu uczniom i uczennicom celów lekcji oraz sprawdzeniu ich zrozumienia, poproś, aby w parach powtórzyli wiadomości na temat liryki, odpowiadając pisemnie w zeszyte na następujące pytania: Kto mówi w wierszu? Co to jest apostrofa? Jaką funkcję pełni w tekście apostrofa?

5 minut

Praca właściwa

Poproś młodzież, by przeczytała po cichu wiersz Edwarda Stachury *Ite missa est* (pieśń na wyjście), posłuchajcie go wspólnie w jednej z dostępnych aranżacji, na przykład zespołu Stare Dobre Małżeństwo. Chętna osoba czyta tekst na głos. Wyjaśnij uczniom i uczennicom znaczenie tytułu utworu: *ite missa est* – (łac.) „idźcie, ofiara spełniona” (wyrażenie kończące mszę świętą).

5 minut

Zadaj uczniom i uczennicom pytanie, jakie mają refleksje po zapoznaniu się z tekstem, jakie odczuwają emocje. Zapytaj, do kogo podmiot liryczny zwraca się w wierszu, poproś o wymienienie wszystkich adresatów („człowieku”, „wszystkie stany”, „kolorowi, biali, czarni, ludkowie”), a następnie – jak można nazwać te osoby jednym wyrażeniem (na przykład: wszyscy ludzie na świecie, obywatele świata, każdy z nas).

10 minut

Zapytaj klasę, o co prosi w wierszu podmiot liryczny (o rozejście się i przekazanie wszystkim, że każdy człowiek niezależnie od koloru skóry, pochodzenia, zamożności, wykształcenia ma miejsce na świecie, który jest naszym wspólnym domem). Zapytaj uczniów i uczennice, jakie znaczenie ma użycie apostrof w tekście (wskazanie konkretnego odbiorcy i wywołanie w nim poczucia odpowiedzialności za równe traktowanie wszystkich obywateli świata).

Zwróć uwagę na metaforę pojawiającą się w tekście, przedstawiającą dom jako świat. Poproś młodzież o stworzenie mapy myśli prezentującej ich skojarzenia ze słowami „dom” i „świat”. W ramach podsumowania spróbujcie odpowiedzieć na pytanie kluczowe: Co łączy dom ze światem? Zachęć uczniów i uczennice do dyskusji na temat tego, czy przemawia do nich ta metafora, czy świat jest dla nich wspólnym domem, czy to stwierdzenie jest im bliskie.

5 minut

Opowiedz młodzieży o uchodźcach – kim są, dlaczego opuszczają swoje kraje, w jaki sposób docierają do Europy i Polski, jakie mają prawa, jaka należy im się ochrona. Możesz skorzystać z materiałów przygotowanych przez Centrum Edukacji Obywatelskiej w ramach projektu „Rozmawiajmy o uchodźcach”, na przykład z materiału pomocniczego do scenariusza *Rozmowa o uchodźcach w Polsce. Scenariusz dwóch lekcji*, <https://migracje.ceo.org.pl/kategorie/scenariusz-bazowy> (strony 13–17).

5 minuty

Zaproś uczniów i uczennice do obejrzenia krótkiego filmu *Cienie – kampania Fundacji Refugee.pl* (0:50) (<http://bit.ly/FilmCienie>). Po projekcji poproś o odpowiedź na pytanie, jakie jest przesłanie filmu i jak film łączy się z wierszem Edwarda Stachury.

W razie potrzeby wyjaśnij młodzieży, że w filmie oglądamy cienie ludzi, więc tak naprawdę nie wiemy, kim są bohaterowie, którzy się cieszą, smucą, okazują uczucia jak każdy z nas. Dopiero na końcu filmu widzimy, że jego bohaterami są uchodźcy z Syrii. Uchodźcy to zwykli ludzie, tacy jak my, jednak zostali oni zmuszeni do opuszczenia swoich domów w obawie przed prześladowaniem lub utratą życia i zdrowia. Film, podobnie jak wiersz Edwarda Stachury, skłania do refleksji, że wszyscy jesteśmy tacy sami, bo wszyscy jesteśmy ludźmi i dla każdego z nas jest miejsce na świecie.

5 minut

Poproś uczniów i uczennice, aby wypowiedzieli się na temat przesłania wiersza zawartego w początku, który nawiązuje do formuły kończącej mszę świętą, oraz w jego dwóch ostatnich wersach: „Na ziemi, której ja i ty nie zamienimy w bagno krwi”.

Łacińska formuła kończąca mszę ma pokazać, że utwór zawiera uniwersalne przesłanie bliskie nie tylko chrześcijanom, ale i wszystkim osobom, dla których pokój i szczęście ludzi są wartością. Mówi ono, że należy czynić dobro, i zwraca uwagę, że ludzi z różnych zakątków świata łączy pragnienie pokoju.

5 minut

Podsumowanie

Odtwórz film *Dzień Uchodźcy 2009* Polskiej Akcji Humanitarnej (1:06) (<http://bit.ly/FilmPAHUchodzcy>). Po obejrzeniu materiału poproś, aby chętni powiedzieli, co mogą zrobić, by wypełnić przesłanie wiersza *Ite missa est* Edwarda Stachury i dbać o traktowanie wszystkich ludzi z szacunkiem.

Praca domowa

---

1. Zaproponuj młodzieży przeczytanie jeszcze jednego wiersza Edwarda Stachury *Introit (pieśń na wejście)*. Oba utwory pochodzą z cyklu *Missa pagana*, *Introit* go rozpoczyna, a *Ite missa est* kończy. Poproś o odnalezienie różnic w obydwu tekstach i odpowiedzenie pisemnie, w jaki sposób można je zinterpretować, zwłaszcza ostatnie wersy: „Na ziemi, którą ja i ty też zamieniliśmy w morze łez” (*Introit*) i „Na ziemi, której ja i Ty nie zamienimy w bagno krwi” (*Ite missa est*).
2. Poleć uczniom i uczennicom wyszukanie w Internecie wiadomości na temat Dnia Uchodźcy, aby mogli opowiedzieć o tym wydarzeniu kolegom i koleżankom z klasy na następnej lekcji.

Źródła:

- *Rozmowa o uchodźcach w Polsce. Scenariusz dwóch lekcji*, Centrum Edukacji Obywatelskiej, <https://migracje.ceo.org.pl/kategorie/scenariusz-bazowy>.
- *Cienie – kampania Fundacji Refugee.pl*, Fundacja Refugee.pl, <http://bit.ly/FilmCienie>.
- *Dzień Uchodźcy 2009*, Polska Akcja Humanitarna, <http://bit.ly/FilmPAHUchodzcy>.